

**Mali Tablo Çeşitleri;** Mali tablolar, temel mali tablolar ve ek mali tablolar olarak iki grupta incelenir.

Temel Tablolar; 1-Bilanço, 2-Gelir Tablosu

Ek Mali Tablolar; 1-Fon Akış Tablosu, 2-Nakit Akış Tablosu, 3-Kar Dağıtım Tablosu  
4-Öz kaynaklar Değişim Tablosu, 5-Satılan Malın Maliyeti Tablosu (Bu tablo gelir tablosunun bir bölümü olarak da kabul edilmektedir.)

Mali tabloların düzenlenmesinin amaçlarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

- Yatırımcılar, kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada yararlı bilgiler sağlamak.
- Gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede yararlı bilgiler sağlamak.
- Varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlamaktır.

**-Bilanço; Herhangi bir işletmenin belli bir tarihteki varlıklarının (maliyet değerleriyle) dağılımını, bu varlıklarının finansmanında kullanılan kaynakların tutarlarını ve dağılımlarını gösteren statik bir mali tablodur. Bilançonun statik özelliği, içerdiği hesapların bilanço tarihindeki durumlarını gösteriyor olmasından kaynaklanmaktadır. Bilanço işletmenin para bağladığı varlıkların yer aldığı aktif taraftan ve varlıklara bağlanan fonların sağlandığı kaynakların yer aldığı pasif taraftan oluşur.**

**\*Bilançonun Bölümleri**

| X. İşletmesinin Bilançosu (31/12/.....)                                                    |                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| AKTİF (VARLIKLAR)                                                                          | PASİF (KAYNAKLAR)                                                                         |
| <b>Dönen Varlıklar</b><br>Kasa<br>Bankalar<br>Alacak Senetleri<br>Stoklar<br>.....         | <b>Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar</b><br>Banka Kredileri<br>Satıcılar<br>.....             |
| <b>Duran Varlıklar</b><br>Ticari Alacaklar<br>İştirakler<br>Makini ve Teçhizatlar<br>..... | <b>Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar</b><br>Banka Kredileri<br>Çıkarılmış Tahviller<br>.....  |
|                                                                                            | <b>Öz kaynaklar</b><br>Ödenmiş Sermaye<br>Dönem Net Karı<br>Dönem Net Zararı (-)<br>..... |

### **\*Bilanço Çeşitleri**

Bilançolar aşağıdaki biçimlerde hazırlanmaktadır:

-Şekilsel Bakımından,

- i) Hesap Tipi Bilanço
- ii) Rapor Tipi Bilanço

- Basit Rapor Tipi Bilanço
- Analitik rapor Tipi Bilanço

-Mali Tablolar Analizi Bakımından,

- i) Karşılaştırmalı Bilanço
- ii) Analitik Bilanço

-Kapsam Bakımından,

- i) İşletme Bilançosu
- ii) Konsolide Bilanço

-İşletme veya vergi Hukuku Bakımından,

- i) Ticari Bilanço
- ii) Mali Bilanço

### **-Şekilsel Bakımından Bilançolar**

#### ***i)Hesap Tipi Bilançolar***

#### **Y İŞLETMESİ BİLANÇOSU (TL)** **(31.12.....)**

| <b>AKTİF (VARLIKLAR)</b>               | <b>PASİF (KAYNAKLAR)</b>               |
|----------------------------------------|----------------------------------------|
| <b>Dönen Varlıklar</b>                 | <b>Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar</b>   |
| <b>Duran Varlıklar</b>                 | <b>Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar</b>   |
|                                        | <b>Öz kaynaklar</b>                    |
| <b>AKTİF (VARLIK) TOPL. <u>XXX</u></b> | <b>PASİF (KAYNAK) TOPL. <u>XXX</u></b> |
| <b><u>XXX</u></b>                      | <b><u>XXX</u></b>                      |

*ii)Rapor Tipi Bilanço*

| Y İŞLETMESİ BİLANÇOSU (TL)           |                   |
|--------------------------------------|-------------------|
|                                      | <u>(31/12/..)</u> |
| <b><u>AKTİF (VARLIKLAR)</u></b>      |                   |
| Dönen Varlıklar                      |                   |
| Duran Varlıklar                      |                   |
| <b><i>AKTİF (VARLIK) TOPLAMI</i></b> | <b><u>XXX</u></b> |
| <b><u>PASİF (KAYNAKLAR)</u></b>      |                   |
| Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar        |                   |
| Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar        |                   |
| Öz kaynaklar                         |                   |
| <b><i>PASİF (KAYNAK) TOPLAMI</i></b> | <b><u>XXX</u></b> |

**-Mali Tablolar Analizi Bakımından Bilançolar**

*i)Karşılaştırmalı Bilançolar*

*ii)Analitik Bilançolar*

**-Kapsam Bakımından Bilançolar**

*i)İşletme Bilançosu*

*ii)Konsolide Bilanço*

**-İşletme veya Vergi Hukuku Bakımından Bilançolar**

*i)Ticari Bilanço*

*ii)Mali Bilanço*

**-Gelir Tablosu**

Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net kârını veya dönem net zararını gösteren bir mali tablodur. Gelir tablosunda değişik düzeylerde ve farklı isimlerde kar ve zarar kalemleri yer almaktadır. Bu kar ve zarar kalemleri; brüt satış karı veya zararı, faaliyet karı veya zararı, olağan kar veya zararı, dönem karı veya zararı, dönem net karı veya zarar şekline düzenlenmiştir. Bu şekilde düzenlenmiş gelir tablolarına “çok kademeli

rapor tipi gelir tablosu” denilmektedir. Her bir kar kaleminin taşıdığı farklı anlamlar vardır ve böyle bir gruplandırma gelir tablosunun analizini kolaylaştırmaktadır.

Gelir tablosu değerlendirilirken, gelir tablosunda bulunan gelir ve gider hesaplarına ilişkin tutarların; ilgili gelir ve giderin bir dönem içinde gerçekleşen toplan tutarını gösterdiği göz önünde bulundurmak gerekir. Örneğin bilançodaki kasa hesabının tutarı, bir dönem içinde kasaya ne kadar nakit girdiğini göstermez. Bilançonun hazırlandığı tarihte kasada ne kadar nakit olduğunu gösterir. Gelir tablosunda yer alan finansman giderleri işletmenin bir dönem içinde tahakkuk eden finansman giderlerinin tümünü gösterir. Gelir tablosu hesapları, bir dönemin başından sonuna kadar geçen süredeki toplam geliri veya gideri göstermesinden dolayı, gelir tablosu dinamik bir tablo olarak kabul edilir. Aşağıda örnek bir özet gelir tablosu yer almaktadır:

**\*Gelir Tablosundaki Bölümler**

Gelir tablosunda beş farklı kar vardır:

- a) Brüt Satış Karı (veya Zararı).
- b) Faaliyet Karı (veya Zararı).
- c) Olağan Kar (veya Zarar).
- d) Dönem Karı (veya Zararı).
- e) Dönem Net Karı (veya Zararı).

**Z. İşletmesi 2009 Yılı Gelir Tablosu**

|                                                 | (TL)           |
|-------------------------------------------------|----------------|
| A. Brüt Satışlar                                | 280.000        |
| B. Satış İndirimleri (-)                        | 20.000         |
| C. Net Satışlar                                 | 260.000        |
| D. Satışların Maliyeti (-)                      | 120.000        |
| <b>BRÜT SATIŞ KARI (VEYA ZARARI)</b>            | <b>140.000</b> |
| E. Faaliyet Giderleri (-)                       | 63.000         |
| <b>FAALİYET KARI (VEYA ZARARI)</b>              | <b>77.000</b>  |
| F. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar  | 8.000          |
| G. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zar.(-) | 5.000          |
| H. Finansman Giderleri (-)                      | 17.000         |
| <b>OLAĞAN KAR VEYA ZARAR</b>                    | <b>63.000</b>  |
| I. Olağandışı Gelir ve Karlar                   | 6.000          |
| J. Olağandışı Gider ve Zararlar (-)             | 7.500          |
| <b>DÖNEM KARI (VEYA ZARARI)</b>                 | <b>61.500</b>  |
| K. D. Karı Vergi ve Diğer Yasal Yük. Karş. (-)  | 18.450         |
| <b>DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI</b>               | <b>43.050</b>  |

**\*Tekdüzen Muhasebe Sisteminde Gelir Tablosunda Yer Alan Kalemlerin İçerikleri**

- a) **Brüt Satışlar:** Yurtiçi ve yurtdışı satışlar ile diğer gelirlerden oluşur.
- b) **Satış İndirimleri:** Satıcılardan iadeler, satış iskontoları ve diğer indirimleri içerir.
- c) **Satışların Maliyeti:** Satılan mamuller maliyeti, satılan ticari, mallar maliyeti, satılan hizmet maliyeti ve diğer satışların maliyetini kapsamına alır.
- d) **Faaliyet Giderleri:** Araştırma ve Geliştirme giderleri, pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ile genel yönetim giderlerinden oluşur. Bu gider gruplarına ilişkin giderlerle ilgili örnekler şu şekildedir. Maaş ve ücretler, yolluklar, kira ve amortisman giderleri, sigorta, kırtasiye, iletişim, doğal gaz, elektrik, su, temizlik, reklam, temsil, ağırlama, etüd, yayın ve ilan giderleri, komisyon giderleri, danışmanlık ve dava giderleri, tamir ve bakım giderleri ile vergi, resim ve harçlar.
- e) **Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar:** Bu grup ile ilgili gelir ve karlara örnekler şöyledir: Faiz gelirleri, komisyon gelirleri, temettü gelirleri, kambiyo gelirleri, menkul kıymet satış karları.
- f) **Diğer faaliyetlerden doğan Gider ve Zararlar:** Komisyon giderleri, karşılık giderleri, kambiyo zararları, menkul kıymet satış zararları.
- g) **Finansman Giderleri:** Bu grupta, faiz giderleri, kur farkı giderleri ile diğer giderlerden oluşan kısa ve uzun vadeli borçlanma giderleri yer almaktadır.
- h) **Olağandışı Gelir ve Karlar:** Bu gruba önceki dönem gelir ve karları örnek olarak gösterilebilir.
- i) **Olağandışı Gider ve Zararlar:** Çalışmayan kısım giderleri ile önceki dönem gider ve zararları bu gruba örnek oluşturabilir.
- j) **Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları:** Bu grupta, sermaye şirketlerinin dönem karına ilişkin vergiler ile bu vergilerin fon payları yer alır.

#### **\*Gelir Tablosu Çeşitleri**

Gelir tabloları aşağıdaki biçimlerde hazırlanmaktadır:

-Şekilsel Bakımından,

- i) Hesap Tipi Gelir Tablosu
- ii) Rapor Tipi Gelir Tablosu
  - Tek Kademeli Rapor Tipi Gelir Tablosu
  - Çok Kademeli Rapor Tipi Gelir Tablosu

-Mali Tablolar Analizi Bakımından,

- i) Karşılaştırmalı Gelir Tablosu
- ii) Analitik Gelir Tablosu

-Kapsam Bakımından,

- i) İşletme Gelir Tablosu
- ii) Konsolide Gelir Tablosu

-İşletme veya Vergi Hukuku Bakımından,

- i) Ticari Gelir Tablosu
- ii) Mali Gelir Tablosu

#### -Şekilsel Bakımından Gelir Tabloları

##### i) Hesap Tipi Gelir Tabloları

#### Z İŞLETMESİ GELİR TABLOSU (TL) (31 / 12 / .....)

##### GİDERLER

*Bu tarafta, bir dönem boyunca ortaya çıkan; işletmenin Gider ve Zarar doğurucu nitelikteki faaliyetlerini ifade eden hesaplar ve tutarları yer alır.*

Örneğin,

Genel Yönetim Giderleri

Komisyon Giderleri

Karşılık Giderleri

Finansman Giderleri

ZARAR (Dönemsel faaliyetler zararlar  
sonuçlanmış ise)

**GENEL TOPLAM** XXX XXX

##### GELİRLER

*Bu tarafta, bir dönem boyunca ortaya çıkan; işletmenin Gelir ve Kar doğurucu nitelikteki faaliyetlerini ifade eden hesaplar ve tutarları yer alır.*

Örneğin,

Ticari Mal satışları

Komisyon Gelirleri

Faiz Gelirleri

Temettü Gelirleri

KAR (Dönemsel faaliyetler karlar  
sonuçlanmış ise)

**GENEL TOPLAM** XXX XXX

##### ii) Rapor Tipi Gelir Tabloları

#### Y İşletmesi Gelir Tablosu (TL)

|                                              | (TL)           |
|----------------------------------------------|----------------|
| Brüt Satışlar                                | 280.000        |
| Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar  | 8.000          |
| Olağandışı Gelir ve Karlar                   | 6.000          |
| <b>Toplam Gelirler</b>                       | <b>294.000</b> |
| Satış İndirimleri (-)                        | 20.000         |
| Satışların Maliyeti (-)                      | 120.000        |
| Faaliyet Giderleri (-)                       | 63.000         |
| Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zar.(-) | 5.000          |
| Finansman Giderleri (-)                      | 17.000         |
| Olağandışı Gider ve Zararlar (-)             | 7.500          |
| D. Karı Vergi ve Diğer Yasal Yük. Karş. (-)  | 18.450         |
| <b>Toplam Giderler</b>                       | <b>250.950</b> |
| DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI                   | 43.050         |

## **-Mali Tablolar Analizi Bakımından Gelir Tabloları**

### ***i) Karşılaştırmalı Gelir Tabloları***

### ***ii) Analitik Gelir Tabloları***

## **-Kapsam Bakımından Gelir Tabloları**

### ***i) İşletme Gelir Tabloları***

### ***ii) Konsolide Gelir Tabloları***

## **-İşletme veya Vergi Hukuku Bakımından Gelir Tabloları**

### ***i) Ticari Gelir Tablosu***

### ***ii) Mali Gelir Tablosu***

## **Özet**

Kredi veren, şirketi yöneten, herhangi şirkete hissedar olan kişi ve kuruluşlar her an her süreçte Mali Tablolara ve bunların analizine ihtiyaç duyarlar.

Mali sektör içerisinde ihtiyaç duyulan mali tablolar çok iyi hazırlanmış olmalıdır. Bununla birlikte muhasebe, sektör ve ekonomi bilgisine sahip işinin ehli kişilerce analiz edilerek yorumlanmalı ve sonuçları itibariyle işletmeye yön verilmelidir.

## **Gözden Geçir**

Mali Tabloları kimler kullanır?

Mali tablolar çeşitlidir, bunlar nelerdir?

Mali tablolar analizini tanımlayınız?

Mali tablolar analizinin koşulları nelerdir?

Bilançoyu tanımlayınız?

Gelir tablosu çeşitleri nelerdir?